

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement

Twee maal per week, 4 fr. per jaar.
Een maal „ 3 „
Een blad afzonderlijk 10 centime.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigen : 15 centime per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikelen, vooraan of binnen in 't blad : 1 frank den drukregel.

Men schrijft in te Tongeren bij H. Collet, uitgever en eigenaar van dit blad.
De **POSTRIJDER** verschijnt s woensdags en s zaterdags.
Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigen moeten franco gedaan worden aan den uitgever, Grote Markt, te T. garen.

TWEELDE BIAD

Algemeene Katholieke Vlaamsche Hoogeschooluitbreiding.

DE GODSDIENST IN KONGO.

(7de VERVOLG EN EINDE)
De bovennatuurlijke of zwarte tooverkracht ontloopt hare macht aan onzichtbare wezens en geesten van allerlei soort. Het is een echte teufel-godsdiens, die haren oerendienst, hare offeranden, hare offers, hare priesters, hare feesten en hare bijeenkomsten heeft, juist als de godsdiens zelf. Maar zij werkt in het duistere, geheimzinnig en onbekend, gevreesd en gehaat, overal vervolgd en toch onuitroebbaar.

De reizigers verwarren die verschillende tooveraars wel met elkander maar de Bantus weten ze wel te onderscheiden; de specialist in natuurlijke tooverkunst heet bij hen *nganga, ngandi, of m'fumu*, hetgeen wil zeggen geneesheer of bezwerder, terwijl de gevreesde man der zwarte kunst *m'logi* genoemd wordt of *m'ji*, die de kwade hand leit of soms zelfs *m'lo-lemba*, de giftmenger. Het zou niet raadzaam zijn een neger diem naam als scheldwoord naar het hoofd te slingeren, zoodaer is de *m'lo-lemba* geëerd.

De m'logis vormen een geheimzinnig bond, ofwel hand-len ook alleen; volgens de negers, zijn de geesten te hunner beschikking; zij kunnen zich veranderen in dieren en of der dien vorm omen zij 's nachts in de dorpen, dooden, hunne vijanden; zij vliegen door de lucht en kennen geen hinderpalen. Doch hun lichaam b'ijf in de hut en daarom zijn ze moeilijk te kennen; als men ze kan vatten dan worden ze verbrand en vele onschuldige oude vrouwen schielen er bij het leven in.

De tooverkunst heeft auldeiding, gevezen in Kongo tot de meest afgrijselijke gebruiken; o. a. het betoveren en het dooden van de vijanden op afstand, bij middel van den wraakkrachtig met nagels doorstoken. Dit bestond ten andere ook in de middeleeuwen en is bekend onder den naam van *envoûtements*. Diezelfde tooverkunst heeft het menschenoffer verwekt, hetwelk op zijn beurt de plaag van het cannibalisme of menscheneten veroorzaakt heeft.

De *Bondjos* van den Oubangi, b. v., wordt het cannibalisme openlijk bedreven; de slaaf bestemd om geslacht te worden, wordt door zijnen meester geveet, de klanten kiezen de stukken uit, die hun aarstaan en bestellen ze op voorhand leder deel voor het krijt gemerkt, en wanneer alles verkocht is, worden de lidmaten van den ongelukkige gebroken en om het vleesch malsch te maken, wordt hij in het water te weeten gekookt; daarna gedood, in stukken gekapt en opgegeten.

Geelukkigen sterven onder den invloed van het beschattingswerk die gebruiken langzamerhand uit.

De noodkroon slaapt na zich een reeks van toedrachtige gevolgen; zij heeft meer dan ziekte en oorlog, of onvolking der Kongo veroorzaakt, door het groot aantal menschenoffers, dat zij ieder jaar vergde. Zij doet op het afrikaansche bevolking de dwingelandij heerschen, der zehne geneesmiddelen, juk waarder de arme neger gebukt ga. Zoodaer te vreeslijker, dat het geheimzinnig en duister is.

De neger heeft zooveel verschillende personen en voorwerpen te duchten, dat alles voor hem veracht schijnt en die algemeene tooverdad werkt allen vooruit-

gang lezen. Het christendom alleen kan bij hen goedheid en vertrouwen, opwekken; onder zijn warmen adem van naastenheide, hartelijkheid en opoffring moge de arme neger zijne ellenden verlenen en een bescheiden en gelukkige christen mensch worden.

Als men den godsdiens van Kongo in vogelvlucht beschouwt kan men alras opmerken, dat hij opgesteld is opzigt er, *in zekere punten*, hooger staat dan die der bijbeschafte Grieken en Romeinen. Zij ook, gelijk wij Christenen, erkennen één enkel Opp'werzen, Schep'er, Schakker en Meester der Wereld, en Vader van alle menschen. In hun eeuwvond hebben zij gevonden, wat groote wijsgeweren, als Plato en Aristoteles na lange redereeringen eerst ontdekken konden; zij ook erk. men een zelf voortlevende na alle aardse ontbinding; zij ook kennen het onderscheid tusschen goed en kwaad; zij ook gevoelen wat zonde is en dat zonde moet uitgeboet worden. En hier zou men de vraag kunnen stellen of zij ook een soort van onbewuste veredelingsgah hebben van den Schep'er aller dingen, veropenbaring die, beneveld en verduisterd door h'rtstochten en levenswijze toch nog voortleefde onder het verd'overd bijgeleef, gelijk het vuur sm'ult onder de asche. Wie zal die vraag oplossen? Wie zal een hoopje van dien sluier optillen en de waarheid doen schitteren.

In Kongo gebeurt het soms dat de zon plotseling opstijgt naar de oosterkriem; de topjen der Leuvelen slaan in luideliedden gans liehiet, terwijl de bosschen en de valieen nog in een donker waas van tevelen gehuld l'gzen. De diern, in bloed en licht, heffen den kop naar het wolkendiel en trachten, zoekend en tastend, hunnen weg te vinden, wachtend tot de mist optrekt.

Laat ons ook hopen en wachten. Wij christenen leven, op de heuveltoppen in den glans van de zon der Waarheid. Misschen zullen eens die tevelen scheuren en verzwinden en dan zal die zon met haar gouden stralen luidels glanzu en schitteren voor al de menschen, die van goeden wil zijn. W. ELLEN.

EINDE

De ziekte van den Aardappel.

De grootste vijand van den aardappel, de *phytophthora infestans* die den naam van ziekte bekend verwekt ontreed ieder jaar zeer groote schade. Van vroeger tijden voortkomend, vestigen zich op de bladeren, schieten er en brengen weldra nieuw kien, voort. Door den wind verspreid vestigen zij zich op andere plaatsen terwijl de kiemen welke op den grond gevallen zijn, door het regenwater medegesleept worden en de knollen gaan besmetten. Om zich te ontwikkelen en te verspreiden, vereischt de ziekte een vochtig weder, levens warm (18 tot 20 graden); de ziekte verspreidt gewoonlijk in Juli Augustus.

Verscheidene omstandigheden bevoor-deeligen de ontwikkeling. In de vaste en natte gronden, wordt de ziekte heviger.

Insiggelike zekere variëteiten, zonder dat men daarvan de oorzaak kent, zijn er meer dan andere aan onderworpen; de late variëteiten worden minder aange-tast.

De bemesting van den grond speelt insiggelike eene groote rol. Eene te groote hoeveelde stalmest doet te veel bladeren schieten, houdt de rijpwording tegen en stelt meer aan de ziekte bloot.

Te veel werkend stikstofhoudend meststoffen hebben dezelfde gevolgen.

De plant moet weerstand kunnen bie-

den en daarom zij, in den grond, al de roodige bestanddeelen tot hare vorming vinden. Het stikstofhoudende meststof zal, in groot gedeelte, gegeven worden onder vorm van sulfaat van ammoniak, want door de salpeterwording geeft het slechts het gepast voedsel, naarmate de planten ze noodig hebben en dit zonder overdaad. De potasch, door de voortbrenging der knollen te vermakkelijken geeft sterke scheuten en bladeren. Insiggelike het phosphorisch zuur werkt mede om goede planten te geven en verlost de om goede planten te geven, verlost de meststoffen, per hectaar toe te dienen, zijn: 175 tot 250 kil. sulfaat van ammoniak, 250 kil. sulfaat van potasch en 600 k. superfosfaat.

Vele midden-leren worden aangewend om de je t e b -strijden; het de Inatigste is dat van Millard met de bordeleeseche pap. Het bestaat in het besproeien der bladeren, bij middel van eenen pulverisator, van een koperhoudend vocht, hetwelk de kiemen helpt te ontwikkelen. De bewerking moet vroo'op toegepast worden en indien de ziekte verspreidt, moet ze eer, of tweemaal hernieuwd worden.

Jean BLOUX,
Landbouw ingenieur

ALLERLEI NIEUWS

BAARDLOOZE MENSCHEN. — Het zal iedereen opgevalten zijn, dat de Engelschen die des Zomers ook steden bezoeken bijna zonder uitzondering baardloos zijn.

De geschiedenis van dat volk leert ons, dat het dragen van den baard zich in Engeland tot 1066 gehandhaafd heeft; met de intocht der Noormannen is die mode verdwenen en tot heden zijn de Britten het baardlooste volk ter wereld gevezen.

Bij alle volkeren vinden we overigens voorstanders of tegenstanders van den baard.

Van Plutarchus weten we bijvoorbeeld dat Alexander de Groot, baard en stoer afschoor en hetzelfde van zijn legioenen verlaande. Ook bij de Romeinen werd op der Scipio I de mode van het baardloos geaakt uit Griekeland overgenomen.

In Frankrijk was Madam de Maintenon die veel van baardlooze gezichten hiel, oorzaak dat de toen heerschende snormode veranderde.

Leo III was de eerste geschoorene Paus; zijne opvolgers verlieden het scheren, doch weer later verboden zij het dragen van den baard.

In Rusland ging men op zeker oogmerk veel verder; onder Peter de Groote ontstond een baardbelasting van 100 roebel voor de rijken, één koppel voor de armen.

VOOR UWE VLOEREN. eischt altijd de emmentleis merk F van G. FINE & Co. Gent. Het zijn de beste.

EEN UURWERK ALS KOMPAS. — In deze dagen, heft men zich de boefte om nauwkeurige de richting te kunnen bepalen en dus zal het voor u een genot zijn, te weten, dat zij in eene goede horlogie ook een kompas bezitten, een voordeel en bruikbaar. Het kan echter alleen dienst doen als de zon is waar te nemen.

Richt men het punt van den kleinen wijzer — urwijzer — op de zon, dan het het Zuiden altijd midden tusschen den urwijzer en het cijfer XII op het horlogie of met andere woorden: eene lijn die d' n hoek tusschen den urwijzer

en XII in 2 gelijke deelen verdeelt, ligt altijd in de noord-zuid richting.
Deze gemakkelijke wijze om zich te oriënteren, geldt zonder uitzondering voor alle jaartijden en voor elk uur van den dag, als de zon maar schijnt of waar te nemen is.

Zwakke lieden bleek van kleuren. — Neemt om u meer op te beuren, 1 fles-middel wijf beroemd, **Samson-Kina** wordt genoemd.

Samson-Kina, Zwitser-Kina wijf Jacques Neefs, Antwerpen.

HET SCHIJNT dat een mooie *chromo* nu bij de pakken van een kilo Suikerij - der Trappisten -, Vincart en Zn. geveogt is.

GROOTHANDEL IN WIJNEN. — Hel BERICHT AAN DE VERKOOPERS. — Hel bijzonderlijk aan te bevelen de **Château Ganteloup**, beste geassembleerde burger-wijn van St Estéphe, Medoc, eerste prijs wijf van den landbouwwedstrijd van Maloc, Buitengewone wijf, gewonnen door bij zondere zorgen. Dringend verzocht niet te verwarren met andere wijnen van het oud lovs L. en J. HYE DE CROM (Naamloos Mantschappij), — Château Ganteloup, St Estéphe (Medoc), Gironde, Frankrijk.

DE VOS EN DE VLOOIEN. — De bewering dat de vos zich van zijn vlooiën tracht te ontdoen door te gaan inden een bosje stroo in den bek, zal door velen wel als een verzinzel zijn beschouwd.

Maar zij wordt bevestigd door het volgende verhaal dat in een Engelsch wetenschappelijk tijdschrift wordt gedaan door T. Mc Kenry Hughes uit Cambridge:

James Day een landouwer uit deze plaats, zat eens jaren geleden, met zijn zoon te wachten, den rug geleend tegen een met stroo bekleden borle, die was opgestekt om schakelen en latinnen tegen den wind te beschutten, die de leggen af-zocht. Zij hielden zich dood stil en bleven wachten Toen de vos taderbij kwam zag den zij dat het hier plukjes wit bje m'gek' ord had, ging hij naar een meertje, dat gevormd werd door de samenvoeling van twee beeken, daar ging het hier aelterwaars tot de water, langzaam en met den slaaf het eerst. Steds dieper ging de vos, tot dat eindelijk enkel nog naar zijn snuit met de woupluk boven water was.

Zoo hield hij een tijd in het water, liet toen de woupluk gliipen — welke weg-dreef — kwam uit het meertje, schudde zich en liep weg.

Zeer verstaand over deze vreemde verlooping nam de landouwer een schaap-herdersstaf en trok de wol naar zich toe de wol zat vol met vlooiën, die uit angst voor verdrukken langs den staart en het lichaam van de vos steeds hooger waren gevecht, om ten slotte langs den kop van het beest op de wol over te gaan. Zoo was de sluitme vos te kwijt geraakt.

MILK CARAMEL DE BEUKELAER

Dokter. — Wat, drie glazen bier, en ik heb er maar één veroorloofd.

Patiënt. — Ja, dokter, maar ik heb nog twee andere doktors geraadpleegd en die hebben mij ieder ook één glas toegestaan.

Douane-beambte. — Wat is er in die blauwe doos, jufvrouw?

Hij telegrafeerde uit Londen aan Sir Henry Hulstead te Braeside:
« Ik zit in groote bezorgheid. Kunt gij naar Londen komen? » Antwoord Athenaeum Club ».

Hij wachte in de Club op het antwoord, dat laat in den namiddag kwam:
« Zoueven thuisgekomen. Zal morgen namiddag op Tungley zijn. Met beste wenschen — Hulstead ».

Het was over acht, toen Sir William dien avond thuiskwam. Zijne zuster en zijne nicht hadden met het eten op hem gewacht — een feit dat hij in zijne verstrooidheid niet eus opmerkte. Hij had een zeer drukken namiddag gehad, met maatregelen om Rossa en hare metgezellen op te sporen. Maar bij zijne totale onwetendheid ontrent de richting in welke de vluchtelingen waren gegaan, en bij zijnen wensch om alle ruchtbaarheid te vermijden, waren natuurlijk de kansen op slagen uiterst gering. Hij stelde de zaak in handen van een particulieren detective, met opdracht om slechts met de grootsi mogelijke discretie te werk te gaan. De moeielijkheid van het geval werd nog verhoogd door de omstandigheid, dat Rosamunde zoo weinig bagage of persoonlijk eigendom meegenomen had.

Twee vrouwen in den leeftijd van moeder en dochter, beiden van opvallende schoonheid en met eene zekere gelijkenis tot elkander, moesten worden opgespoord over eene onbepaalde ruimte. Zij konden naar een afgelegen dorp getrokken zijn.

En zij konden zich schuil houden in Londen.
— Dit laatste zou de kwaadste kans wezen, zegde de detective. Als zij zijn overgevezen, of ergens in een achterhoek op het land zitten, dan zal ik ze wel vinden. Maar zitten zij in deze wildernis van Londen, dan wordt het een zoeken van eene naald in een hooiberg.

Kort voor negen uur werd aan Sir William een telegram gebracht, adresseerd aan Miss Rayson. Het kwam van Ronald en was om acht uur uit eene statie aan de Schotsche lijn verzoonden:
« Te laat om van avond nog naar Tungley te komen. Zal morgen bij u zijn aan het ontbijt ».

Ronald was met de dagtrein gereisd, en zijn vader zou met den nachttrein volgen. Sir William zond den volgende morgen zoo vroeg mogelijk een telegram uit Hampton af, luidende:
« Kom niet naar Tungley. Ik kom met den eersten trein naar Hyde Park Gardens. — William Rayson ».

Deze hoedschap werd aan den hotelier gegeven om onmiddellijk te bezorgen. De beide telegrammen worden 's Zondags tusschen zeven en acht afgezonden.

(Wordt voortgeset.)

ROSAMUNDE

(2de VERVOLG).

Hare tranen kwamen onder het schrijven — tranen en droeve snikken. Maar zij zorgde dat er geen druppel viel op het papier. Zij sloot dit korte afscheidwoord in bij het schrijven aan haren vader, het aan zijne discretie overlatende om het aan Ronald te passende ure te overhandigen.

Nog schreef zij een paar regels aan haren tante, met mededeeling dat zij het huis verliet, om roeden van welke zij haren vader verwittigd had. Dit briefje liet zij in hare kamer op de tafel liggen. Het andere opstel bracht zij later naar den post.

Den volgende morgen was zij voor dag en dauw op, maakte vlug haar toilet, ging zachtjes de trap af en den tuin in met hare twee hand-korffjes, en liet ze door een tuinaanspanning naar het huisje van vrouw Clark dragen. De jongen had reeds vroeger tijdens de ziekte der vrouw, zulke vrachtes overgedragen, en hij vond dus ook nu in dit transport niets bijzonders — behalve het vroeger uur.

Aan de deur van het huisje gaf Rosamunde hem een drinkgeld, onder vermaning dat hij aan niemand mocht zeggen waarheen hij het korffjes had gebracht, noch dat hij

verlaten hebben voor er iemand op was. Zij schreef mij in haar briefje, dat zij u haar vertrek ongehinderd heeft.

— Ja, zij heeft mij hare redenen gegeven. Er is niets laakbaars in hetgeen zij doet. Het is enkel erg ondoordacht en dwaas. Zij is overijld te werk gegaan, naar de eerste opwekking van haar liefderlijke hart, zegde Sir William, meer tot zichzelf dan tot zijn zuster.

— Het is een onbegrijpelijk geval, begon mevrouw Dalrymple. Ik zal u maar geen vragen doen...

— Neen, doe het niet. Vied haar broeder in. Want ik zou ze u niet kunnen beantwoorden.

— Zal ik wat eten voor u laten brengen, William? — Er zijn nog een paar patrijzen. Of als ge liever een cotlette hebt...

— Elen? riep Sir William verontwaardigd. Ik geloof niet dat ik ooit meer eten zal! — Laat Robert wat whisky en soda naar de boekery brengen. Anders heb ik van avond niet noodig.

— Kan ik werkelijk niets voor u doen, William?

— Niets — dan dat ge mij alleen laat. Dat is de éenige attentie die ik van u verzoek. Goeden nacht.

Hij was weg, en zijne zuster zat bij de lamp op de met boeken en tijdschriften beladen tafel zich houdende alsof zij las, terwijl Octavia wat knoeide op de piano.

haar een gevaar verscholen kon ziltlen. Nu was de crisis plotseling neergekomen, en was voorbijgevaald zonder haar te treffen. Zij ademde vrijer dan zij in langen tijd had gedaan. Dit gevoel van verlichting was in zijne soort reeds een gluk.

Octavia had zich uit de voeten gemaakt, toen zij de stem van haren oom in het portaal hoorde. Zij kwam eerst voor den dag nadat zij hem naar zijne studeerkamer had zien gaan.

— Wel, moeder — hoe heeft oom Rossa's vlucht opgenomen?

— Kalmer dan ik verwachtte. Maar hij is er toch erg kapot van. Natuurlijk beweert hij dat zij geene schuld heeft. Met de dolste streken kan dat sch-ps-lieje hem nu eenmaal geen kwaad doen.

— Het moet wel plezierig zijn, zoo'n vader te hebben! Nu het is en blijft een diep mysterie. Het lijkt niet waarschijnlijk dat zij met een minnaar er van door is; want ik heb haar sedert wij hier zijn haast geen oogenblik uit het gezicht verloren, en zij was van Ronald Hulstead eendovoudig smoorlijk.

Sir William zat op tot laat in den nacht, en volgende morgen verliet hij het huis. Het was Zaterdag. Dien avond dus werd Ronald op Tungley verwacht — Ronald, die zou toesnellen op vlegenden der liefde, vol zalige verwachting, — om zijne beminte verdwenen te vinden. De gedachte aan w'nhoop van den jongen gaf Sir William een steek door het hart.